

MICHAEL QUETTING

HUSÍ TÁTA

Sedm divokých hus
a objevování
fascinujícího světa

KAZDA

Vydalo Nakladatelství Kazda, s.r.o. v roce 2018
Nové sady 2, 602 00 Brno
www.knihykazda.cz
info@knihykazda.cz

Elektronické vydání:

Vydalo Nakladatelství KAZDA, s.r.o.
Všechna práva vyhrazena
Datum poslední aktualizace: únor 2020
Formát elektronické knihy: epub
ISBN 978-80-88316-60-2
Vytvoření elektronické verze PureHTML.cz, 2020

Papírové vydání:

Original title:

Plötzlich Gänsevater: Sieben Graugänse und die Entdeckung einer
faszinierenden Welt by Michael Quetting
© 2017 by Ludwig Verlag, München a division of Verlagsgruppe Random
House GmbH, München, Germany.
Přeložily: Adéla Hubinová a Michaela Řeřichová
Redigovaly: Petra Pučalíková a Lenka Pučalíková
Návrh obálky: © Hauptmann & Kompanie Werbeagentur, Curych, Švýcarsko
Sazba a úprava obálky: Pavel Mahovský
Fotografie na obálce: © colourFIELD tell-a-vision
Tisk a vazba: EUROPRINT a.s., Praha
Počet stran: 208
ISBN 978-80-907197-0-5

Knihy lze zakoupit se slevou 20 % přímo u nakladatele
na www.knihykazda.cz nebo v knihkupectvích.

MICHAEL QUETTING

HUSÍ TÁTA

Sedm divokých hus
a objevování
fascinujícího světa

KAZDA

OBSAH

[DEVĚT VAJEC](#)

[GLORIA](#)

[SEDM HOUSAT](#)

[PRVNÍ KOUPEL](#)

[VY SE TEDA VYBLBNETE!](#)

[PŘÍŠERA VE STODOLE](#)

[CESTA DODÁVKOU](#)

[ZÁŘÍCÍ DĚTSKÉ OČI](#)

[HOUSEŘI A HUSY](#)

[LÉTÁNÍ](#)

[NENASYTA](#)

[FRIEDER MĚNÍ SMĚR](#)

[HUSÍ PUBERTA](#)

[VYHOŠTĚNÍ](#)

[KRUHY NAD KUKUŘIČNÝM POLEM](#)

[KONEČNOST](#)

[PASAŽÉR](#)

[ZPÁTKY V CIVILIZACI](#)

[VYLÉTNU TÍ Z HNÍZDA](#)

[SRDEČNÉ PODĚKOVÁNÍ](#)

[POUŽITÉ FOTOGRAFIE](#)

Pro Amélie a Ronina

DEVĚT VAJEC

Čekám devaterčata. Nebo se tak alespoň cítím. Do vypočítaného termínu líhnutí, 30. dne inkubace, zbývá sice ještě více jak týden, ale stavba hnízd mě úplně pohltila. Rád bych se už pustil do práce, obíhal dodavatele nejlepšího bio sena a bio zrní, kutil a vše co nejlépe připravil, ale v oboru výstavby hnízd žel nemám vůbec žádnou zkušenost. Nemohu dělat nic jiného než jen dychtivě pozorovat líheň.

Za sklem leží devět husích vajíček. Líheň stojí ve sklepě Institutu Maxe Plancka, kde pracuji. Vypadá a zní trochu jako horkovzdušná trouba. Uvnitř se neustále čistí a rozděljuje vzduch, což způsobuje příjemný hluboký hukot.

Uvnitř je přesně 37,6 stupňů. O pár stupňů víc a vejce by se neklubala, ale rovnou uvařila. O pár stupňů méně a seděla by tam nečinně jako v lednici.

Vajíčka jsou velká jako pěst. Někteří lidé si z husích vajec vaří pronikavě vonící volská oka přes celou pánvičku nebo je používají, podobně jako slepičí vejce, klasicky na pečení. Asi je to praktické, protože jedno husí vejce odpovídá přibližně třem slepičím, ale já to ještě nezkoušel.

V líhni panuje vlhkost vzduchu mezi 65 a 70 procenty, dalo by se tedy říct, že to celé je takové plně automatické husí pozadí. Vejce by se zde měla vyvíjet stejně jako pod zadečkem husí mámy ve volné přírodě.

Žel to není tak jednoduché, jak to zní, protože husí kostrč je drobný útvar a vytváří jedinečné teplé a vlhké prostředí. Aby se podařilo líhnutí v automatu, musí být zachovány konstantní *inkubační parametry*, a to po celý den. Nejdůležitější je přesná vlhkost vzduchu. Je-li příliš nízká, vyschne

povrch vejce zevnitř a tkáň získá konzistenci podobnou kůži. Tím se pro housata ztíží líhnutí a může se stát, že se jim nepodaří prolomit povrch vejce. Pak se nevyklubou a zůstanou uvězněná ve vajíčku. Tohoto utrpení bych chtěl housata ušetřit.

V přírodě vznikne vysoká vlhkost vzduchu tím, že se husa jednou až dvakrát denně zvedne z hnízda, jde si zaplavat a pak si zase mokrým zadkem sedne na vejce. Zatímco je pryč, klesne i teplota v hnízdě. Umělá líheň samozřejmě tento malý výlet husí mámy neumí napodobit, proto vejce dvakrát denně vyjmu, půl hodiny je chladím studeným vzduchem, a než je vrátím zpět, postříkám je vlažnou vodou.

Vejce jsou krémové barvy a jejich povrch je na dotek velmi příjemný. Teplý a úplně hladký, skoro jako ohřáté hlazené kamínky.

Mám pokaždé strach, že mi některé vejce spadne na dlaždicovou podlahu. Ve třetím inkubačním týdnu už by takto rozbité vajíčko těžko šlo jen setřít papírovou utěrkou, dost možná by vypadalo jako embryo housete, které se už pravděpodobně i hýbe.

Kromě toho se musí vajíčka několikrát denně otočit – to je důležité, aby se malá husí embrya nepřilepila na stěnu vejce. Pro správný vývoj musí zárodky neustále volně plavat ve žloutkovém váčku.

V prvních týdnech jsem byl při kontrole parametrů ještě relativně klidný, ale teď se do mě opřela vzrůstající inkubační paranoia. Musím se ovládat, abych neustále neuroticky nekontroloval teplotu a vlhkost vzduchu. Především jsem krátce po jedné v noci s hrůzou vyskočil z postele a vyrazil do institutu, protože jsem měl pocit, že vajíčka jsou najednou příliš chladná.

V celém projektu je toho ve hře mnoho – a tím nemyslím jen život devíti malých housat. Jde tu také o peníze a úspěch mé práce.

Husy budou mít totiž později na zádech připevněný tzv. datalogger. Je to měřič velký jako krabička od sirek, který zaznamenává různá data. Pomocí těchto měření lze poté stanovit přesné závěry ohledně mechaniky letu, aerodynamiky a momentálního stavu atmosféry.

Pokud by se to povedlo, mělo by být možné za několik let nebo desetiletí získat na mnoha místech světa, obydlených ptáky a dalšími zvířaty, data například o vzdušných proudech a rychlosti větru. Satelity pak budou tyto cenné informace automaticky sbírat a vysílat k vyhodnocení na Zemi. Pro pozorování počasí, které je jinak odkázáno na měření pozemních stanic, jsou to velmi hodnotná data. Takže například to, jak vypadá pohyb vzduchu ve 3000 výškových metrech kdesi v Mongolsku, dosud mohly meteorologické stanice vyhodnotit jen odhadem a přibližně. Jednou v budoucnu by se pak mohlo podařit vytvořit z ptactva pohyblivé stanice, aniž by bylo narušeno jejich létání.

Pokud se mi nepodaří, aby se vejce vyklubala, bude to znamenat, že je celý rok ztracený. Nová husí vejce budou zase až příští rok. Husy totiž nesnáší vejce po celý rok jako slepice, ale podle počasí, mezi březnem a květnem. Možná proto mnoho lidí považuje husí vejce za delikatesu – nejsou dostupná neustále, jejich nabídka je omezena přírodou. Pro husu to platí stejně, pokud například nějaká hladová kuna objeví snůšku, zatímco je husa ve vodě, zbydou jí jen husí oči pro pláč, znovu už ale hned nenaklade. *Dodatečná snůška* u hus neexistuje. Nevím, zda husa pláče, ale nemůže dělat nic jiného než další rok čekat.

Ale proč jsem se zrovna já stal husím tátou? Zkrátka protože umím létat. Již dlouho létám na rogalu a před nějakou dobou jsem si udělal letecký průkaz na ultralehké letadlo. Proto když se v institutu projednávalo, kdo tento projekt převezme, bylo vcelku rychle jasné, že budu husy chovat já. A když se vše podaří, za pár týdnů se s nimi i proletím!

Zodpovědnost a napětí již zcela citelně spočívá na mých bedrech. Navíc jsem čerstvě rozvedený a ještě jsem se z celého toho stresu nevzpamatoval. Nesmím husí vejce zanedbávat, zároveň ale nechci, aby to bylo na úkor mých dětí, které mě teď obzvlášť potřebují. Nejsem si vůbec jistý, zda mám ještě další citovou kapacitu na devět nezaopatřených, pípajících a neodbytných housat.

Z těchto důvodů nervózně poposedávám před automatickou líhni. O Nilsu Holgerssonovi předcítám tedy také proto, abych se uklidnil.

Ano, je to tak, čtu vejším. Postavil jsem bluetooth reproduktor mezi ně a za chvíli slyším svůj poněkud zkreslený hlas:

Žil jednou jeden malý kluk. Nic kloudného nesvedl a ze všeho nejradši by pořád jen spal, jedl a vyváděl neplechu.

[LAGERLÖF, Selma. Podivuhodná cesta Nilse Holgerssona Švédskem. Ilustroval Jiří SOPKO. Praha: Meander, 2005. Modrý slon (Meander). ISBN 80-86283-39-9.

Dobrodružství zlobivého Nilse, kterého skřítkové za trest proměnili v malého palečka a který uteče z domu na hřbetu housera Martina a putuje po Švédsku s hejnem divokých husí. Kniha z let 1906–1907 je klasikou švédské literatury. Její autorka obdržela jako první žena v roce 1909 Nobelovu cenu za literaturu. (pozn. nakl.)]

Důležité je, aby si housata už ve skořápce zvykla na můj hlas. Ještě nejsou na světě, ale zvuky už vnímat dokážou. Až se vyklubou, budou si můj hlas pamatovat. I malé děti rozpoznají hlas matky, ještě než se vůbec narodí. Prý existují i takoví ambiciózní rodiče, kteří na těhotenské břicho nasadí sluchátka a zaplaví miminko hodinami klasické hudby, protože doufají, že tím podpoří jeho inteligenci.

„Nemějte strach,“ mluvím k automatické líhni, „nebudu se pokoušet létat na vašich zádech. Mám vlastní letadlo.“

Inteligentnější housata díky mému hlasu určitě nebudou. Jde jen o proces *vtištění*.

Z obecného hlediska lze ptactvo rozdělit do dvou kategorií: krmivé a nekrmivé.

Oba druhy se vyklubají z vajíčka v hnízdě, ale pak přijde ten velký rozdíl: zatímco krmivá mláďata po vyklubání zůstanou ještě nějaký čas v hnízdě a rodiče je krmí předžvýkanou stravou, ti druzí jsou již po vyklubání velmi dalece vyvinutí. Tato mláďata jsou nekrmivá a do této skupiny se řadí i husy šedé. Ihned po vylíhnutí se již dokážou ve světě dobře zorientovat. Avšak i husy šedé jsou v počátečních týdnech chráněny a opatrovány svými rodiči.

Pozoruhodné je, že malá housata jsou velmi nenáročná na volbu rodičů, jako mámu nebo tátu berou jednoduše toho nebo to, co vnímají po vyklubání. Běžně je to samozřejmě husí máma, protože zpravidla sedí na vejcích, po vylíhnutí hlídá hnízdo a stará se o své malé. Již etolog Konrad Lorenz před nějakou dobou objevil, že husy dokážou přijmout za otce i příslušníky jiného druhu, například člověka, nebo dokonce i předměty, jako je třeba fotbalový míč nebo panenka.

Stačí, když se daný předmět nebo osoba huse před a po vylíhnutí vryje do paměti. Proto se tomuto procesu říká *vtiskování*.

U vtištění hrají roli nejen zvuky a vzhled, ale také pach. Již před nějakou dobou jsem vedle vajec do líhně položil mnou nošené tričko. Možná by to šlo i se špinavou ponožkou, ale tím jsem je nechtěl zatěžovat ještě před příchodem na svět.

Nepředcítám vejcím jen o Nilsu Holgerssonovi, ale vyprávím jim i jen tak, co mě napadne.

A hlavně vejce učím na dva důležité zvuky, které budou brzy hrát velkou roli. Za prvé na nahrané rachtání vrtule ultralehkého letadla, kterým budu později husy doprovázet na jejich letech. Na to by si měly zvyknout ještě před vylíhnutím. A za druhé, což je možná ještě důležitější, na troubení mé poněkud staromódní houkačky. Zvuk je srovnatelný s houkáním vuvuzely, není sice tak hlasitý, ale je zhruba podobně otravný. Později by měl pro husy značit: Pozor! Pohyb! Honem ke mně! U hus v přírodě rovněž existuje takový zvuk, zní sice jinak, ale husí máma ho také používá, aby varovala své svěřence před nebezpečím a svolala je k sobě.

Pro housata je svět plný nebezpečí. Z původních čtyř až šesti vajec, které husí máma vysedí, často zbydou jen jedna nebo dvě dospělé husy.

„Ochráním vás před škodnou,“ slibuji vajíčkům. Bez reakce.

Znovu se podívám na ukazatel teploty: přesně 37,6 stupně. Vše v pořádku. Pak se podívám na hodiny a vyděsím se, uběhlo už několik hodin a venku už je dávno tma. Tady ve sklepe to vnímám asi tak jako husy ve skořápce.

Vůbec jsem si také neuvědomil, jaký mám vlastně hlad. Vyskočím, křiknu na vejce „dobrou noc!“ a zhasnu světlo v automatu.

Další den se vejce poprvé stěhují. Sice ještě zůstanou v líhni, ale přesunou se z otočného roštu do spodní části inkubátoru pro líhnutí. Na otočném roštu jsou vejce během prvních týdnů automaticky otáčena. Přístroj vypadá trochu jako malý sušák na prádlo bez noh a s menšími mezerami mezi šňůrami, což jsou v tomto případě tyčky. Automatickým posouváním těchto tyček jsou vajíčka jemně otáčena kolem vlastní osy. Takto krátce před vyklubáním už otáčení není nutné, může být dokonce i škodlivé. Housata jsou již tak velká, že nemají ve vajíčku téměř žádné místo (stav, který těhotným ženám není cizí). Už se jim nedaří se ve žloutku jen tak jednoduše otočit, protože si propíchl vzduchovou bublinu, přítomnou v každém vajíčku. Slouží jim jako zásobárna vzduchu k dýchání, než praskne skořápka.

Otáčení v tomto stádiu je již zbytečné a mohlo by housatům ublížit. Proto se teď vajíčka přesunou do spodní části inkubátoru. Jedná se o plato s drobnou mřížkou. Vypadá to trochu jako zdobený plech do trouby.

Opatrně беру jedno vajíčko po druhém a zase je ukládám.

Vejce už teď nemusím ochlazovat, i husa ke konci líhnutí opouští hnízdo jen málokdy a na vejcích sedí téměř jako přikovaná.

Důležité je, aby ještě trochu stoupla vlhkost vzduchu, minimálně na 80 procent. Takto vlhké a teplé klima je pak i pod péřovým zadečkem. Povrch vajíčka musí být nyní co nejvíce poddajný, aby housata neuvízla ve skořápce nebo se o ni neporanila.

U nás ve sklepě institutu je žel většinou vyprahlo. Celou dobou s tímto suchem bojuji. V inkubátoru stojí obrovská miska pod květináč, až po okraj naplněná vodou. K ní jsem ještě položil dvě velké mycí houbičky, abych zvětšil plochu na odpařování. Po nějaké době se vlhkost vzduchu našťestí drží kolem 82 procent.

Odted' už se nesmím vajíček dotýkat ani otevírat inkubátor. Vejce jsou odkázána jen sama na sebe. Při klubání jim nemohu pomoci a ani tento proces technicky neurychlím. Můžu je jen pozorovat a vyčkávat, co se stane – zvláštní pocit bezmoci.

Zatímco sedím před vajíčky, nechávám svoje myšlenky volně plynout. Zvířata mě zajímala vždy, ale nikdy jsem nebyl raw veganem a ani nevím, zda by se

ke mně hodilo označení *velký milovník zvířat* nebo *blázen do zvířat*.

Čas od času se na vejce zadívám, ale vypadají stejně jako předtím. Neklidně se zvednu ze židle a pak se zase posadím.

Jak to mají ta malá housátka zvládnout? Není na ně skořápka moc tvrdá? A jak vůbec vědí, že se za skořápkou svět točí dál? Anebo tam uvnitř nejsou žádná housata? A nemohl by mi někdo vysvětlit beta-blokátory?

Dva dny před vypočítaným termínem líhnutí jim opět předcítám z Nilse Holgerssona.

(...) Nils oběhl zrcadlo, jestli se tam nějaký pidimužík neschovává, ale nikoho nenašel a to ho pořádně vyděsilo. Ted' pochopil, že ho skřítek začaroval a že ten mrňous v zrcadle je on sám. (...)

Sem tam zvednu hlavu, abych se přesvědčil, zda mi obecenstvo, tedy vajíčka, pozorně naslouchá. Nevypadá to ale, že by ho ta pohádka opravdu zajímala – jako vždy.

(...) Když chvilku počkám, tak se ze mě zase stane člověk, utěšoval se a zavřel oči. Ale kdepak! Pořád byl stejně malý. (...)

V tom okamžiku se stane něco neuvěřitelného: housata mi odpoví! Slyším první jemné zapípání a polije mě horko. To jsou ona! Poprvé se ozvala!

Jsem celý dojatý, přivřu oči a vůbec mi to nedochází. Vejce se navíc velmi jemně pohybují. O pár milimetrů sem a tam. Očividně poznávají můj hlas. S velkým přemáháním nechávám vajíčka přes noc samotná v inkubátoru. Cestou domů už vím, že na mě teď čeká devět nových tvorečků.

A pak to začne být vážné. V sedm hodin ráno mi zavibruje telefon. Volá mi ošetřovatelka z institutu a zní hodně rozrušeně. Zatímco mi pomalu nabíhá mozek, slyším ji: „Jedno vajíčko je nakráplé!“

Okamžitě jsem vzhůru. Husí dobrodružství může začít.

GLORIA

Naházím na sebe oblečení a vydávám se na cestu. Vybavují se mi poslední neklidné dny před narozením mých dětí a ty hektické, vzrušené momenty, když jsme konečně jeli do nemocnice. Housata už jsou asi také v podobné fázi – už to tady bude opravdu brzy.

Vajíčka však nepotřebují žádnou nemocnici, lékařský tým nebo prvotřídní lékařské vybavení, dokonce ani porodní asistentku. Nepotřebují téměř nic, jen pečící plech na vylíhnutí, něco teplého, vlhko a trochu sebedůvěry.

Před inkubátorem nevěřím svým vlastním očím. Už lze dokonce i rozpoznat jedno house, které uprostřed vajíčka zevnitř tlačí na prasklou skořápku. Připadám si, jako by mi bylo 15, když jsem byl poprvé zamilovaný, a sám jsem ze svého pohnutí překvapený. Jak je to možné? Vždyť ta housata nejsou moje děti! Vždyť nejsme ani příbuzní! Ale jak je takový zobáček malý! A kolik úsilí to to malé housátko stojí, prolomit skořápku!

„Táta je tady a čeká na vás!“ šeptám vajíčkům a ona při zvuku mého hlasu začnou okamžitě vzrušeně pípat. Neuvěřitelné – než se na mě můj syn poprvé ušklíbnul nebo usmál, trvalo to víc jak týden.

Nejradši bych líheň okamžitě otevřel a malým housatům asistoval při probíjení se skořápkou. Já bych to zvládl jedním pohybem ruky a ta housátka jsou tak maličká! A jak to mají zvládnout sama? Ale zabráním tomu silou vůle, protože to by byla fatální chyba.

Housata potřebují inkubační dobu pro vstřebání žloutku. Zatímco se líhnou, je to jejich jediné krmivo a i v prvních hodinách po vylíhnutí jim slouží jako

životně důležitý zdroj potravy. Navíc by otevření okamžitě zničilo vlhké a teplé klima uvnitř. Tím by už podmínky nebyly optimální a mohlo by se stát, že by se těm ostatním nemuselo podařit se vyklubat.

„Koho to tu máme?“ povídám si s líhnoucími se housaty a dojde mi, že jim musím ještě vymyslet jména. Dcera mi napsala seznam zhruba dvaceti různých jmen. Nejvíc jí ale záleželo na tom, abych určitě jednu husu pojmenoval Gloria. Zdá se jí to jako jméno, které se obzvlášť dobře hodí k huse. Tak jako Hansi se podle mě hodí k andulce nebo Rex pro psa. Netuším, proč tomu tak je, je to zkrátka můj pocit. Gloria se mi ale pro tento slavnostní okamžik zdá opravdu vhodná. Malá husa Gloria tedy bude první, kdo se podívá na světlo světa. Nebo spíše na světlo desetiwattové žárovky určené pro chladničky.

Zdá se, jako by často oddychovala, když svým vaječným zubem rozbíjí skořápku. Takový zub je neuvěřitelně praktický a důležitý, protože jinak by housátka svým ještě měkkým zobákem vůbec nedokázala skořápku prolomit. Není to žádný klasický zub, ale jen špičatý rohovitý útvar na zobáku, který brzy po vylíhnutí sám zmizí.

Trvá to přes hodinu a pak najednou vystrčí celý zobák vajíčkem ven. Hlavu ještě není vidět a nějakou dobu se nic neděje. Pak to ale jde ráz na ráz: Gloria rytmicky vši silou zatlačí na stěnu vejce, se šklubnutím se vzepře a najednou je celým tělem venku. Krk má už překvapivě dlouhý, je celá lepkavá a mokrá a vypadá docela vyčerpaně a trochu k politování.

Udělám „nanana“ a „gagaga“, tak jak jsem na vejce mluvil během líhnutí.

Běžně se toto celé odehrává pod zadečkem husí mámy. Místo toho, aby husa s očima plnými slz pobíhala kolem a povzbuzovala vejce při líhnutí, projeví své nadšení tím, že si na ně sedne a udržuje je v teple.

Gloria se snaží zvednout hlavu mým směrem, ale je na to ještě příliš slabá. Tak tam jen tak leží, mezi vejci, která ještě nemají ponětí o světě, a vzpamatovává se v příjemném teple inkubátoru.

Ještě musí zhruba dvanáct hodin zůstat ležet v teple a vlhku líhně, aby si odpočinula a uschla. Stejnou dobu také trvá, než se peří uvolní ze zrohovatělého obalu. Tyto miniaturní obaly si lze představit jako malé

pergamenové rolky, ve kterých je peří uloženo a chráněno jako vzácný šíp. Vypadají, jako by byly z nejjemnějšího papíru, ale přitom se jedná o rohovinu. Zatímco housata schnou, rohovina se rozpadá a peří se může uvolnit. Výsledkem je hebká jemná hnědo- až zlatavě žlutá péřová pokrývka čerstvě vyklubaného housátka.

Nechám house v klidu schnout, posadím se s kávou na střešní terasu a zadívám se do přírody. Na jaro už je nezvykle teplo. Když se trochu nakloním, vidím odsud řadu velkých voliér za budovou institutu. Tady se zkoumají kosi, poštovní holubi a mnoho dalších ptačích druhů. Tato zvířata však nedostávají žádná jména a ani nejde o to, aby si zvykla na člověka.

Za voliéry, na velké louce v zadní části areálu stojí osaměle obytný vůz. Hned na kraji lesa. Tady budu s husami několik týdnů žít. Je to takový rodinný dům na předměstí pro naši malou husí rodinku. Čerstvě zařízený dětský pokoj. Duckingham Palace.

V hlavě mi to šrotuje. Co všechno vlastně ještě musím zařídit? Opravdu jsem dostatečně připravený? Gloria ještě leží v líhni, zatím mě nepotřebuje, ale za pár hodin na mě bude zcela závislá. Pak budu husí otec samoživitel na plný úvazek a na rozdíl od husí mámy, které se vyklubou jen čtyři až šest vajíček, s devíti housaty budu hlavou obzvláště velké rodiny. Budu houserem a husou v jednom.

Jen tak si zajít bez hus na pivo nebo být o samotě – to už po vylíhnutí nepůjde. V mém případě ani nebudu mít husí mámu, která by za mě zaskočila, jako tomu bývá u lidí a u většiny hus. Ti malí by sotva přijali nějakou paní na hlídání.

Kolik mám ještě času na vychutnávání si svobody bez housat? A co to vlastně ještě musím neodkladně udělat? A na co tuhle svobodu nutně potřebuju?

Když se po třech hodinách vrátím k inkubátoru, jsou nakráplá další dvě vejce. Gloria ještě stále leží vyčerpaně uprostřed. Z několika vajíček se teď ozývá tiché pípání. Zní to, jako když se přejede gumou po plechu, takže ne jako pravé pípání, spíše jako jemné pískání.

Není náhodou, že se vajíčka neklubou všechna najednou. Husa by se pak musela postarat o čtyři až šest housat a to by ji vyčerpalo. Říká se dokonce, že

se housata pípáním mezi sebou dorozumívají a tímto způsobem určují pořadí vyklubání. Tím mají husí rodiče dost času věnovat každému houseti dostatek pozornosti a péče, což je v prvních hodinách života obzvláště důležité. Představuji si, jak z dvojčat ještě v břiše jedno druhému posunky ukazuje: „Hej ty, já mám ještě čas, běž klidně první.“

Znovu na pár hodin opustím líheň a jdu se ještě jednou podívat na obytný vůz. Není nijak luxusně zařízený. Najednou mě přepadnou pochyby, zda to vydržím. Nebudou mě husy rozčilovat? Nebude to s nimi třeba nuda? A opravdu jim dokážu nahradit matku?

Když se k vajíčkům konečně vrátím, zjišťuji, že se mezitím moje husí rodinka rozrostla na tři děti. Dvě další housata pokrytá rohovinou leží vyčerpaně v inkubátoru. Gloria už ale není rohovinou pokrytá vůbec. Stojí uschlá jako zlatavý péřový plyšáček v hnízdě a přivítá mě hlasitým pípáním, jako by chtěla říct: „Copak mě nevidíš? Já jsem první! Vezmi mě k sobě! No pojď už!“

Její péřový obleček trochu odstává, díky čemuž vypadá ještě roztomileji, jako kdyby strčila křídlo do zásuvky. A skutečně jsou háčky jejího pera zelektrizované, ale to je zcela normální a má to svůj účel: prachové peří tím získá větší odstup a můžou se mezi ním utvořit vzduchové polštářky, které zvyšují tepelnou izolaci.

Ve chvíli, kdy otevřu dvířka inkubátoru a opatrně oběma rukama Glorii zvednu, mám pocit, že moje tělo začalo ve velkém vylučovat oxytocin. Její kůže je přesně tak hebká a měkká, jak se jeví, ale to malé tělíčko vypadá v mých dlaních tak zranitelně. Rozčileně pípá a já cítím, jak její srdíčko buší.

První fyzický kontakt je kritickým a rozhodujícím bodem celého procesu vtišnění. Aby mě Gloria přijala za husího otce, musí být odteď v mé blízkosti a vnímat mě všemi smysly. V tomto prvotním okamžiku vzniká mezi mnou a malým housetem pouto.

Přiblížím si Glorii k ústům a šeptám jí, jako by byla miminko. „Gagaga,“ dělám a „nanana, nanana, koho to tu máme?“ V tu chvíli jsem rád, že mě nikdo nevidí, jak se tu rozpouštím v záplavě hormonu lásky.

Gloria vypadá, nejen jako by se tak jmenovala odjakživa, ale především jako úplně normální house. A housata jsou si, jak známo, všeobecně celkem podobná. I přes mé nadšení sotva věřím tomu, že budu za pár dní schopný Glorii rozeznat mezi ostatními.

Jsem sice husí táta, nehodlám ale provozovat husí drezuru. Proto jsem se rozhodl používat k rozlišení barevné kroužky na nohy. Gloria dostane růžový, opatrně jí ho natáhnu. Je jí ještě trochu velký, ale nohy jí vyrostou velmi rychle.

Normálně by se teď Gloria schovala pod matčina pírka. To u mě samozřejmě nejde, i když jsem zpočátku chvíli přemýšlel, že bych si omotal pár husích per kolem boků.

Místo toho Glorii zvednu a strčím pod svůj vlněný svetr, přímo na holou kůži. Tak ode mě získá hodně tepla a mého pachu a doufejme, že mě i přes vlnu nebude považovat za ovci.

S malým opeřeným balonkem pod oblečením projdu podél lesa k obytnému vozu. Až v tu chvíli mi žel dojde, že jsem si zapomněl sehnat něco k jídlu nebo pití.

Zato jsem ale nezapomněl naplnit pilinami žlutý koš na prádlo, vlastně dětskou postýlku, a položit jej vedle své postele. Když se natáhnu, Gloria bude spát vedle mě.

„Podívej Glorie, tady budeme teď bydlet!“ řeknu a položím ji do husí postýlky z prádelního koše. Jen si chci ještě rychle vyčistit zuby, než si k ní lehnu.

„Táta se jen honem nachystá do postele,“ pošeptám jí.

Houby s octem!

Moje počínání je hned častováno srdcervoucím pípáním. Gloria nechce ležet v postýlce sama. To mi něco připomíná. Je neuvěřitelné, jaký vliv na mě to pípání má. Vlastně je to jen jedno malé house, které trochu píská. Příslušnice jiného druhu, která má s mým všedním dnem vlastně jen málo co do činění. Ale už je mi to jasné, tahle husa mě potřebuje jako malé dítě. Dožaduje se mě. Chce, abych tu byl pro ni. *Musím* tu být pro ni. A pípá teď z jednoho

jediného důvodu: na dvě vteřiny jsem se od ní na dva kroky vzdálil. No kdo to kdy viděl, divoce žijící zvířata, která potřebují matku nebo otce?

Zasunu si Glorii zpět pod svetr a rychle si vyčistím zuby. Pak to zkusím ještě jednou. Vložím ji do koše, lehnu si na postel a zhasnu světlo.

„Teď se bude spát, mé husí děťátko!“ zašeptám.

Ale Gloria pípá a kňourá. Nelíbí se jí, že je tak daleko ode mě. Můžu na svůj plán zapomenout. K čemu by to bylo, naučit ji spát hned v její vlastní posteli? Má člověk vůbec právo vytvářet pro ostatní druhy návod na výchovu?

Vzdychnu, skloním se dolů ke Glorii a položím ji na měkký ručník vedle své hlavy. Pípání okamžitě přestane. Netrvá to ani pět vteřin a Gloria si zaleze pod peřinu. Přitulí se mi na hrud' a najednou se úplně zklidní. Možná hned usnula.

Já však nemám na spánek ani pomyšlení. Tak velký mám strach, že to malé housátko nějakým nevědomým pohybem ve spánku udusím. Zatímco tam ležím, nemohu se přestat divit.

Nejvíce užaslý jsem z toho, jak mi to malé house rychle přirostlo k srdci. Přitom se známe jen pár hodin! Možná je to tím, že mě tak nutně potřebuje, říkám si. Pro moderního internetového člověka je to zcela nové a nezvyklé – vnímáme to tak, že *my* potřebujeme přírodu nebo zvířata v ní. Představují pro nás všechny možné potraviny, mají nás nasytit nebo uklidnit ve formě roztomilých zvířátek na YouTube. Ale to, že obráceně zvířata potřebují *nás*, to už známe méně. Přitom teprve tím by se vztah mezi zvířetem a člověkem stal kompletním: zvířata nás potřebují.

Ve čtvrt na šest mě probudí hlasité „kuku!“ ze spaní. Co je to za zvuk a kdo sem ztraceně přimontoval kukačkové hodiny, ptám se ospale a vytřeštím oči, když mi to dojde: to je ta živá kukačka odnaproti, která se už před dlouhou dobou přestěhovala na strom vedle našeho obytného vozu. Mám pocit, že tam bydlí dokonce celý pár. Už jsem si těch dvou ptáčků všiml dříve, ale nedošlo mi, že by mě svým voláním mohli budít.

Když si člověk přes den na procházce všimne kukačky, možná ji se zájmem pozoruje, ale večer už na ni zapomene. Jen když doopravdy žijeme v prostředí se zvířaty, všimneme si, co přítomnost kukačky skutečně znamená – ozývá se

brzy ráno a jako všechna zvířata žije svým životem, který nám běžně zůstává utajen.

Zlatavému a radostně pípajícímu míčku na mých prsou se ale kukačka moc líbí. *To je přece super, tati! Už jsem stejně vzhůru!*, jako by Gloria pípala. Evidentně má z ptačího souseda radost.

Mám ztuhlé kosti a krk, pravděpodobně jsem se celou noc z opatrnosti vůbec nehýbal. Kromě toho mám po celém hrudníku nepořádek.

Gloria naopak vypadá zcela svěže a už prozkoumává postel. Musím dávat pozor, aby nespadla. Má ještě relativně malý tmavý zobáček, později, až vyroste, bude oranžový až načervenalý. Husí zobák je totiž pusa i nos zároveň. U malé Glorie vypadají nosní dírky na leskle černém zobáčku obzvlášť roztomile. Vepředu je ještě vidět vaječný zub – vypadá trochu jako žlutý pupínek.

Promnu si oči a chci si dopřát na pár minut koupel. Proto ji opatrně posadím do prádelního koše. Okamžitě mi odpoví zbědovaným a opuštěným „píp píp píp!“

Nemohu tomu zvuku vůbec nijak utéct. Má na mé hladiny adrenalinu, kortizolu a oxytocinu v krvi stejný vliv jako pláč novorozence na novopečenou maminku.

Avšak moje krátkodobá nepřítomnost není pro takhle malé house opravdu žádnou maličkostí. Výzkumy již před nějakou dobou ukázaly, že housata, jejichž rodiče – jedno zda lidé, nebo zvířata – je nechali příliš dlouho o samotě, mohou později vykazovat známky poruch chování. Nezbyvá mi tedy nic jiného než Glorii doprovázet během jejích prvních průzkumných výprav krajinou obytného vozu. Neuvěřitelné, kolik energie se skrývá v tom malém zvířátku a s jakou radostí a ostražitostí chce všechno objevovat! Tolik věcí, které ještě neviděla!

Malým zobáčkem strká do mých ponožek. Ten pach jí musí být známý. Pak ohryzává zástrčku mé nabíječky od notebooku. Vše poctivě prozkoumá. Najednou ji to vyčerpá, podívá se prosebně mým směrem a začne si prozpěvovat.

„Pipipipi!“ říká.

Je to takzvané trylkování ze spánku, zvuk, který zní podobně, jako kdyby člověk opatrně s minimem vzduchu pískal na píšťalku tak, aby se kulička uvnitř jen nepatrně hýbala sem a tam.

Housata dávají tímto zvukem svým rodičům najevo, že jsou unavená a potřebují chvíli odpočinku. Gloria tedy trylkuje něco v tom smyslu: *Tati, lehni si a nech mě, abych se ti zavrtala do svetru. Pak se ale nesmíš hýbat. Jsem ještě tak maličká. Proto mě nesmíš nechat spát samotnou v tom ošklivém koši na prádlo...*

„Ale musíme se přece ještě podívat na ostatní housata,“ namítnu, ale Gloria se už rozhodla. Zaleze si zase pod deku a ještě si na půlhodinku zdřímne, zatímco já, který spát nesmím, si střídavě opatrně protřepávám a prohýbávám ztuhlé ruce a nohy, aby stále neusínaly.

Po chvíli si přijdu i já celý ztuhlý. A co teprve, až budu mít v posteli devět malých hus, které se ke mně budou chtít přitulit?